

Skatt til velferd, ikke profitt

FOTO: SV

Eldrebyråd på kommunal pub: Inga Marte Thorkildsen er lei av at kommunale sykehjem snakkes ned, og at kommersielle profitører framstilles som nyskapende og bedre.

Les mer om dem som profiterer på velferden.

Les mer side 5

Eventyret drar ut

Lønnsoppgjøret sies å være vårens vakreste eventyr, men det drar ut over både sommer, høst og vinter. Følg med på resultatene etter hvert som oppgjørene bringes i havn; fagforbundet.no\tariff

Side 3

Engasjer deg

«Vi må bli vant til mer nedbør og mer fare for ras og flom. Vant til manglende skiføre, uvær og millioner av mennesker på flukt som følge av klimaendringer.» Les hele kommentaren fra Naturvernforbundet.

Side 6

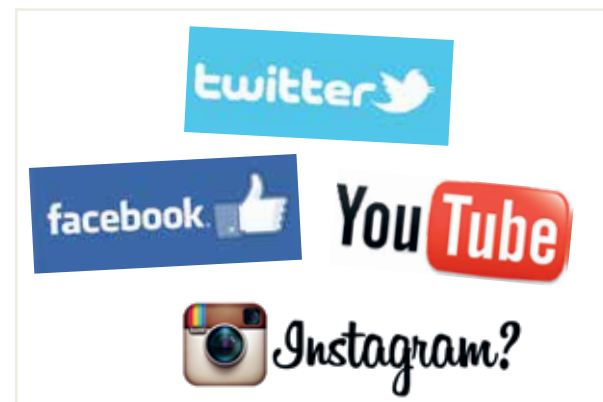

ILL: BÅRD SKARRA

Enkelt å bli mer synlig

Har du planer om å få fagforeninga di eller yrkesgruppa du tilhører på Facebook? Hva skal du velge – egen facebookside eller en gruppe? Hva bør du huske på og hvordan går du fram? Se Faglig kokebok.

Side 7

NYHET

Krever 25 prosent fagarbeidere i barnehagen

Fagforbundet satte barnehagekvalitet på dagsorden under Arendalsuka i august. Mette Nord krevde tydelige svar fra Anette Trettebergstuen (Ap) og Torbjørn Røe Isaksen (H) om hva som skal til for å øke kvaliteten i barnehagene.

– Det er viktig at de som er mest sammen med barna, får den kompetansen de trenger. Dette gjelder alle i barnehagen, ikke bare barnehagelærerne. Det er ganske oppsiktsvekkende at vi ikke ser verdien av kompetansen til barne- og ungdomsarbeiderne. Fagforbundet mener denne kompetansen også må lovfestes, i likhet med barnehagelæreren, sier leder i Fagforbundet, Mette Nord.

14 år siden barnehageforliket

Det er 14 år siden SV og Frp startet det som skulle bli «Barnehageforliket». Etter tidenes utbygging av nye barnehageplasser er det nå nesten full barnehagedekning. I debatten ønsket Fagforbundet sammen med Utdanningsforbundet, PBL, og KS å diskutere hvordan kvaliteten kan økes, og hvordan tilbudet kan bli mer likt over hele landet.

Fagforbundet mener at 25 prosent av de ansatte i barnehagene skal være barne- og ungdomsarbeidere.

– Vi gjør mye, men vi må gjøre enda mer. Barnehagen skal bli en del av utdanningssystemet. Den skal ikke bli en skole, men en egen selvstendig arena for læring og leking, sier Torbjørn Røe Isaksen.

Etterlyser handling fra kunnskapsministeren

Arbeiderpartiets Anette Trettebergstuen sier at vi vet hva som virker, men at regjeringa ikke evner å følge opp målene med handling.

– Tilstrekkelig antall voksne med riktig kompetanse er det viktigste. Arbeiderpartiet synes det er utrolig trist at regjeringa leverer en stortingsmelding om kvalitet, men som ikke nevner kvalitet og voksen-tetthet. Derimot foreslår de mer dokumentering og måling – noe som virker mot sin hensikt, sier Trettebergstuen.

Skjønner «barnehageopprøret»

Trettebergstuen deler frustrasjonen mange ansatte føler om regjeringas manglen-de handlekraft.

– Det høres ut som statsråden (journ. anm. Røe Isaksen) har brukt sommeren på å fordøye inntrykkene fra vårens heteste debatt. Nemlig barnehageopprøret.

FOTO: ANDREAS OLSEN

Klar tale: Mette Nord tok til orde for at minst 25 prosent av de ansatte i barnehagene skal være barne- og ungdomsarbeidere under Arendalsuka.

Vi er ikke i mål om bemanningsnorm 2020. I fjor ble opposisjonen på Stortinget lei av å vente, derfor vedtok vi at regjeringa skal komme med en rapport om hvordan de følger opp bemanningsnormen.

– Den har vi enda ikke fått, sier Anette Trettebergstuen.

Krever respekt for ulik kompetanse

Fagforbundet og Mette Nord tror også flere ansatte med riktig kompetanse er helt nødvendig for å øke kvaliteten i barnehagene.

Hun understreker også nødvendigheten av å anerkjenne kunnskapen og

kompetansen til barne- og ungdomsarbeideren.

– Det gjøres mye bra i norske barnehager i dag. De ansatte står på hver eneste dag for at hvert enkelt barn sees og får utvikle seg. Problemet i dag er at mange ansatte ikke har tid til dette fordi de er for få ansatte. Vi må også ha respekt den kompetansen som finnes og utnytte denne bedre. Barne- og ungdomsarbeideren innehar en fagkompetanse som er helt nødvendig i en barnehage, derfor må det også ansettes flere av dem, sier Nord.

KJETIL VEVLE

Stor aktivitet mot LO kongressen til våren

Fagforbundets medlemmer og tillitsvalgte har stått på i sommer. Det er sendt inn rundt 700 forslag til det nye handlingsprogrammet til LO før fristen 1. august.

Fagforeningene og fylkene har gjort en kjempejobb, men hva har skjedd med forslagene så langt? Leder av strategisk stab i Fagforbundets administrasjon, Unni Hagen, har tatt imot forslagene og ledet arbeidet med å sortere, legge dem inn under riktig kapittel og i riktig rekkefølge.

Grundig behandling

– Administrasjonen har drøftet og vurdert hvert enkelt forslag og så gått igjennom forslagsbunken med den politiske arbeidsgruppa. Her sitter to fra arbeidsutvalget, to fra forbundsstyret og to fra landsstyret. De er oppnevnt av AU for å forberede forslagene til behandling i Fagforbundets system, forteller Hagen.

Arbeidstid, pensjon og offentlig sektor

– Noen av forslagene som ikke er tiltrådt i behandlingen fram til nå, vil antakelig reises på nytt i landsstyret. Det er landsstyret, som på septembermøtet, bestemmer hvilke forslag som skal oversendes LO kongressen (mai 2017), forteller Unni Hagen.

Det kom inn mer enn dobbelt så mange forslag som til forrige kongress.

Ifølge Hagen går mange av de innsendte forslagene på styrking av velferdsstaten og offentlig sektor. Forslagene understreker motstand mot konkurranseutsetting og privatisering, bevaring av velferdsstaten og ønske om rekommunalisering. Nesten femti av de

FOTO: KARI-SOFIE JENSSEN

Administrativ arbeidsgruppe: Borghild Bårtvedt, Unni Hagen, Hilde Løkholm, Raket Solbu. Bak står Geirmund Jor og Truls Hansen. Torill Hamborg, Irene Rønningen, Trude Bang og Kristine Jelstrup Thomsen og undertegnede er også med i arbeidet.

700 forslagene handler om pensjon. I tillegg er det mange forslag om arbeidstidsreform, herunder kravet om sekstimersdag.

– Når det gjelder sekstimersdag har forbundsstyret et forslag til landsstyret om å styrke de formuleringene som er kommet fra LO. Forbundsstyret mener vi er ferdig med forsøksordninger, og de vil ha en gradvis opptrapping av arbeidet med sekstimersdagen via en arbeidstidsreform. 30 timers uke er tatt ut av vårt forslag. Det ligger også forslag inne om klima, miljø og lavutslippssamfunnet, hvor mange knytter det også opp mot en arbeidstidsreform, sier Hagen.

Handelsavtaler og Israel

Av de større sakene som vil skape debatt blir, ifølge Hagen, forholdet til EU og EØS jamfør sosial dumping, og de andre handelsavtalene TTIP og TISA. Mange av våre lokale fagforeninger har sendt inn forslag på boikott av Israel.

Alliansebygging

– Der vi mener at LOs handlingsprogram bør forsterkes holder vi oss tett til formuleringene i vårt eget prinsipp- og handlingsprogram, forteller Unni Hagen.

Før kongressen vil Fagforbundets delegasjon ha formøter for å diskutere forbundets strategi. Delegasjonen vil selv-

sagt ha samtaler med andre forbund for å støtte andre saker som er viktig for fellesskapet eller for forbundet. Det er allerede i gang.

LO kongressen finner sted i forkant av et viktig stortingsvalg.

– Det er kommet inn en rekke forslag til den faglige og politiske situasjonen, men det er for tidlig å ta stilling til hva vi skal mene om det. Vi vil ha en løpende prosess om hva LO kongressen skal kreve av de politiske partiene i valgkampen 2017, forteller stabsleder Unni Hagen.

KARI-SOFIE JENSSEN

Vil lette ideelles pensjonsgjeld

Et utvalg foreslår at staten skal dekke gamle pensjonsforpliktelser for ideelle organisasjoner i helse- og sosialsektoren. – Bra, sier Fagforbundet.

Det såkalte Hippeutvalget ble satt ned av regjeringa for å se på historiske pensjonsforpliktelser for de ideelle tilbudene. Dette er penger som skal utbetales i framtida, og som er opparbeidede rettigheter. I sum utgjør dette flere milliarder kroner.

– Vi er glade for utvalgets forslag. Det bidrar til mer forutsigbare rammevilkår for ideelle virksomheter. Etter vårt syn legger utvalget et godt grunnlag for trygge og gode pensjoner i denne sektoren, også i framtida, sier spesialrådgiver Pål Skarsbak.

Store forpliktelser

Hippeutvalget forslår at staten dekker disse historiske kostnadene. Begrunnelsen er at det i utgangspunktet var det offentlige som satte som betingelse at ideelle skulle ha pensjonsordning, lik den i offentlig sektor. Både ordningen i seg selv og regnskapsreglene har ført til at de økonomiske forpliktelsene knyttet til framtidig pensjon, har vokst kraftig de seinere åra.

Reallønnsvekst, lave renter og økende forventet levealder har bidratt til at pensjonsforpliktelsene har blitt høye.

Fakta

Hippeutvalget er bedt om å se på virksomheter innenfor helse og sosial, som har avtale med staten. Utvalget foreslår at opptjente pensjonsrettigheter i ideell sektor skal overføres til Statens pensjonskasse (SPK). Det foreslås at de ideelle sykehusene og Kirkens familievern skal beholde sin nåværende ordning, og kompenseres fra år til år, som nå. Utvalget foreslår blant annet:

- Staten skal ta ansvaret for de historiske pensjonskostnader i ideell sektor.
- Ansvaret for pensjonsrettighetene i ca 100 virksomheter i psykiatri, rus, rehabilitering, barnevern med ca. 16 000 ansatte overføres til SPK.
- De 12 ideelle sykehusene og 19 familievernkontorene kompenseres for pensjonskostnader fra år til år slik som i dag.

• Løsningen er mulig innenfor Norges EØS-forpliktelser.

Problematisk

Utvalget så bare på helse- og sosialtjenester gitt etter avtale med staten. Det betyr at en rekke ideelle tilbud ikke er omtalt i rapporten. Det gjelder tilbud som gis etter avtale med kommuner.

– Dersom utvalgets forslag går gjennom har vi kommet langt på vei, men vi er ikke i mål. Problemstillingen er nøyaktig den samme for de ideelle virksomhetene som har avtaler med kommuner og fylker. Skal vi få løst dette, må også de få en ordning som løfter bort gamle pensjonsforpliktelser, sier Pål Skarsbak i Fagforbundet.

GEIRMUND JØR

Tariffoppgjør hele året rundt

Gigantmekling om pensjon, penger og arbeidstid i Spekter, er overskriften på frifagbevegelse.no 8. september.

Tariff er blitt en helårsbeskjeftigelse. Det er LO Stat som mekler, men oppgjøret omfatter også Fagforbundet sine medlemmer i Norlandia Barnehagene, Ruter, på Valnesfjord Helseportssenter og Drammen Scener. Mekling fra 13. september med frist midnatt 16. september.

Fagforbundet forhandler hele året

Tariff krever mye av hele organisasjonen. Det er lønns- og arbeidsforhold medlemmene er mest opptatt av. Tidligere var det april og mai som var tariffoppgjørenes måneder. Nå skriver vi medio september i et år med hovedoppgjør, men fremdeles er det både forhandlinger og meklinger som ikke er gjennomført.

Mange avtaler og arbeidsgivere

Fagforbundet har og er part i omlag 70 tariffavtaler. På tariffsidene til fagforbundet.no er det til enhver tid en oversikt over lønnsoppgjør som er i gang, eller avslutta. Alle medlemmer kan også logge seg inn på sin side og få siste nytt om den tariffavtalen de er omfatta av.

Historisk mekling

LO Stat kaller meklinga i Spekter i september for «historisk», da de skal forhandle 20 tariffavtaler på vegne av medlemmer i ni ulike LO-forbund i Spekter overenskomstområde 9.

Hele 15 av avtalene omhandler pensjon, deriblant Vinmonopolet, Ruter, Flytoget, Valnesfjord Helseportssenter, Norlandia Barnehagene og Studentsamskipnaden i Bergen, Stavanger og i Østfold.

Forhandlingene på Drammen scene handler om arbeidstid.

Krevende forhandlinger

Et hovedoppgjør handler om penger, men også om rettigheter knytta til blant anna kompetanse, arbeidstid og pensjon. Pensjon er det som i stor grad er et stridsspørsmål i årets oppgjør. Der medlemmene tidligere hadde et ansettelsesforhold til kommune eller stat, kan det nå være kommersielle eiere som har tatt over drifta. For noen av medlemmene våre betyr det store økonomiske tap og et mer uforutsigbart arbeidsliv.

Pensjon er komplisert for mange av oss. Gå inn og les på Fagforbundets pensjonsside på fagforbundet.no

Forbundet har egne rådgivere som er pensjonsekspert.

Mange oppgjør ulike faser

Partene møtes alltid ved forhandlingsbordet først med mål om å bli enige om en anbefalt løsning. Blir de ikke enige så blir det brudd og oppgjøret går inn i en ny fase. De trenger da bistand fra riksmekler. Klarer ikke partene å bli enige om et anbefalt resultat ved hjelp av meklingsinstituttet, blir det som oftest streik. Hvis partene anbefaler en meklingsløsning, blir dette sendt til uravstemning blant medlemmene.

RANDI TEVIK

Servicesektoren har mye deltid og midlertidige stillinger. LO er aktive for å få opp organisasjonsgraden og tariffavtaledekninga.

Hva blir de største utfordringene?

Sigrun Bøe Perez, Fagforbundet Sveio og prosjektsekretær

Vi skal verve på nye områder der mange jobber deltid, har tøffe arbeidsdager og uregelmessig arbeidstid. Vi må tenke på en annen måte, siden få kjenner fagbevegelsen, og de fleste er uorganiserte. Det er viktig å ha med hele organisasjonen. Det er tillitsvalgte som må følge opp nye medlemmer og tariffavtaler, når prosjektet er over.

Mette Sigvartsen, Fagforbundet sykehuset Østfold og prosjektsekretær

Fagforbundet er stort og vi skal nå gjøre plass til nye yrkesgrupper. Jeg hadde ikke takket ja til dette, dersom det ikke hadde vært utfordringer å ta fatt i her. Jeg forventer at vi har regelmessige samlinger, og at Fagforbundet har forberedt seg på dette prosjektet og de nye medlemmene.

Marit Kristin Hjellset, Fagforbundet sykehuset Molde og prosjektsekretær

Det er mange ting en kan forestille seg kan bli vanskelig, men kanskje er det noe en ikke har sett for seg, som blir vanskelig. Jeg syns det er godt å vite at det er mange dyktige folk i Fagforbundet som alltid er der for meg, og kan svare på spørsmål eller gi gode råd.

Knut Ivar Egset, rådgiver og prosjektansvarlig

Den største utfordringa blir å få lov å komme inn på kjøpesenterne, sammen med resten av LO familien. I tillegg blir det viktig at vi får de lokale fagforeningene til å delta sammen med prosjektsekretærene. Fagforbundet er stort og har mange, både medlemmer og tillitsvalgte, som har kunnskap som vi trenger i dette prosjektet.

Spar regnskogen

Får du OSS e-post-nyhetsbrev, kan du reservere deg mot å få papirutgaven. Fyll ut medlemsnummer og navn for bare å få nyhetsbrev på epost og lese OSS på nett: <http://oss.fagforbundet.no/om>

ILL.FOTO: KAR-SOFIE JENSEN

Urettferdig uførerereform

I årene som kommer vil mange få store kutt i uførepensjonen sin på grunn av en ny, urettferdig regel som rammer hardt de som gradvis mister arbeidsevnen.

Reglene for uførepensjon for offentlig ansatte ble endret med virkning fra første januar i fjor.

Ikke bare skiftet ordningen navn fra uførepensjon til uføretrygd, men den ble også mye dårligere for mange.

Særlig rammet endringen dem som allerede var delvis uføre. Fram til ordningen ble lagt om, var grunnlaget for beregning av pensjon alt du hadde tjent fram til da. Nå er reglene slik at om du har vært for eksempel 30 prosent ufør i noen år, og uføregraden øker slik at du blir 100 prosent ufør, får du ny uføretrygd bare for den «friske» 70-prosentstillingen. Det betyr store tap for mange.

Må endres

Det samme skjer for dem som har gått på arbeidsavklaringspenger (AAP) i mange år og så går over på uføretrygd. Da er det AAP som er grunnlag for å beregne trygd, og ikke lønna fra den gang vedkommende var frisk og i arbeid.

– Dette er urettferdig og galt. Det vil for eksempel innebære at en person som går fra helt frisk til helt ufør, kommer bedre ut enn en person som gradvis blir dårligere og mister arbeidsevnen litt etter litt. Det skjer selv om de to i utgangspunktet hadde samme lønn og like lang opptjening.

– Vi i Fagforbundet har tatt dette opp med Arbeids- og sosialdepartementet, forteller spesialrådgiver i Fagforbundet Steinar Fuglevaag.

Han legger til at han ikke tror dette er en tilsiktet politikk.

Skjedd før

– Vi hadde et liknende tilfelle i saken om samordning av uføretrygd mellom NAV og tjenstepensjonsordningen for de yrkesgruppene som har særaldersgrense. Der opplevde folk å gå ned med mange tusen i måneden, fordi en hadde uførepensjon i en ordning og alderspensjon i den andre. Dette tok vi opp, reglene ble rettet opp og folk fikk etterbetalt.

– Det skulle egentlig bare mangle, sier Fuglevaag.

Det ble laget en regel da den nye ordningen med uføretrygd kom. Den skulle sikre at ingen fikk kutt i trygden. Problemet med regelen er imidlertid at den bare gir beskyttelse i kort tid. Etter 2017 er overgangsfasen over. Da vil folk merke kuttene enda hardere enn i dag.

Står sammen

– Vi samarbeider med de andre fagforbundene i offentlig sektor, og en samlet fagbevegelse står bak kravet om å få gjort noe med urettferdighetene. Vi har også en protokoll mellom KS og arbeidstakerne om at vi skal følge dette opp i felleskap. Det gjør meg optimistisk på vegne av de som blir rammet, avslutter spesialrådgiver Steinar Fuglevaag.

GEIRMUND JØR

Pensjonskamp på LO-kongressen

– Pensjonsordningene er under press. Det er viktigere enn noensinne at kongressen står samlet i kampen for gode og trygge pensjoner til alle, sier Jan Helge Gulbrandsen (AU).

Gulbrandsen foreller at Fagforbundet fikk inn nesten 50 forslag, bare om pensjon, som innspill og krav til LOs handlingsprogram for de neste fire årene. Nå har både AU og forbundsstyret behandlet forslagene og snart skal de videre til forbundets høyeste organ mellom landsmøtene, landsstyret. Landsstyret vedtar hvilke forslag som går videre til LO.

Bærebjelken

– Vårt mål er at alle skal kunne leve et anstendig liv som pensjonister. Her er folketrygden en viktig faktor. Vi må jobbe for å utvide og styrke folketrygden og slå tilbake alle forsøk på å bygge den ned. Folketrygden skal være bærebjelken i pensjonssystemet, sier han.

Ikke alle innsendte forslag ble tiltrådt, som det heter, av forbundsstyret. Det var for eksempel en rekke forslag som gikk på at pensjonsordningen i offentlig sektor ikke skulle endres i det hele tatt.

– Jeg skjønner at mange vil forsvare og kjempe for dagens ordning som er og har vært en god ordning for de aller fleste, men da må vi i realiteten skrote hele pensjonsreformen og det er det ikke noe flertall for på Stortinget. Jeg tror ikke det er så lurt å sette seg umulige mål. Det bør være slik at samlet pensjon ved 67 års alder ved en normal yrkeskarriere skal gi en inntektsdekning på minst to tredeler av lønn, sier han.

Tariffestet eller i lov

Levealdersjusteringen, som kom med pensjonsreformen, betyr at yngre folk må jobbe i flere år for å få samme pensjon. Da vil det være en fordel at du tjener opp

pensjon for alle årene du jobber. Pensjonsordningene må være mest mulig forutsigbare, livsvarige, kjønnsnøytrale og kollektive, samtidig som arbeidsgiver må ta sin del av risikoen.

Dette gjelder selvsagt i både privat og offentlig sektor, selv om problemstillingene er ulike. I privat sektor er utfordringen å forbedre de ordningene som allerede finnes, men vi i offentlig sektor skal utvikle en helt ny løsning.

– Vi må jobbe for å øke minstenivået for innskuddene i innskuddsordningene. I tillegg må vi forsvare avtaleretten på pensjon der dette er tariffavtalt eller lovregulert, og kjempe for at flere deler av arbeidslivet får forhandlingsrett på pensjon gjennom tariffavtalene, sier Gulbrandsen.

Tidlig ut av arbeidslivet

Et av problemene er å tilrettelegge pensjonsordningene slik at de som av ulike grunner går tidlig ut av arbeidslivet, får en pensjon som gjør dette til et reelt og realistisk alternativ. En annen viktig sak er uførepensjonen. Det må etableres gode uføreordninger i alle tariffområder. I privat sektor er det mange som ikke har uføreordninger. Også på vårt hovedområde, offentlig sektor, har mange opplevd at omleggingen av uføreordningen som kom i 2015, har skapt store problemer.

GEIRMUND JØR

Sammen i kampen for pensjon : Jan Helge Gulbrandsen, AU, regner med gode pensjonsdiskusjoner på LO-kongressen 2017.

Sett ditt preg på valgkampen

Debatten om hva LO skal mene de neste fire åra er godt i gang. Gjennom LOs medlemsdebatt oppfordres alle medlemmer til å være med og påvirke LOs politikk. Hva skal være de viktigste sakene i forkant av neste års stortingsvalg?

Medlemmer og tillitsvalgte i Fagforbundet oppfordres til å delta. Besøk LOs debattsider og kom med dine innspill! lo.no/debatt/

Høy arbeidsledighet, økende forskjeller og et stadig tøffere arbeidsliv er ikke noe som skjer av seg selv. Det er en villet

politikk. De siste tre åra har den blåblå regjeringa tatt Norge i gal retning – en retning som ikke kommer vanlige folk til gode. Fagforbundet ønsker en ny kurs som prioriterer velferd framfor skatte-kutt.

Ønsker endring

Det er i Fagforbundets interesse at våre 350 000 medlemmer bruker stemmeretten sin på de partiene som vil det samme som oss. For å få til dette må medlemmene våre snakke om faglige

rettigheter. Sammen kan vi utgjøre en forskjell. Fagforbudet ønsker at Norge skal bli bedre, ikke dårligere.

På kryss og tvers i Norge

Forrige valgs turnevirksomhet fungerte mange steder veldig bra. Det bidro til at Fagforbundet drev valgkamp og snakket om faglige rettigheter i hele landet. Derfor legger forbundet opp til å gjenta dette i en eller annen form neste høst.

Fram til da må tillitsvalgte ut på arbeidsplassbesøk.

Skal vi bygge troverdighet og tillit må vi treffe medlemmene våre flere ganger. Det er viktigere å være på en arbeidsplass flere ganger, enn å være på mange arbeidsplasser bare en gang. Og: Alle må tørre å spørre dem vi ikke kjenner, om de kunne tenke seg å bli medlem hos oss.

NILS FREDRIK HANSEN OG ANDREAS OLSEN

**VALGKAMP
+ VERVING
= SANT**

Norsk-russisk samarbeid: Fagforbundet og ALSWU

Norsk og russisk fagbevegelse har mye å lære av hverandre. I sommer besøkte Fagforbundet sin søsterorganisasjon ALWSU for å diskutere konkurranseutsetting av offentlig transport.

Fagforbundet og det russiske forbundet ALWSU har hatt en samarbeidsavtale siden 2011 for å bygge relasjoner, utveksle erfaringer og diskutere utfordringene som fagbevegelsen blir utsatt for.

Den nasjonale avtalen er fordelt slik at flere fylkeskretser i Fagforbundet samarbeider med oblaster (fylker) i Russland. Fagforbundet Sør-Trøndelag har en samarbeidsavtale med oblastene Nizhnij Novgorod og Kostroma, som ligger øst for Moskva, langs elva Volga. Samarbeidet har vært om privatisering og konkurranseutsetting, verving og rekruttering, ungdomsarbeid og HMS og vernearbeid.

Russlandsbesøk

I midten av august i år møttes oblastene til seminar i Nizhnij Novgorod. Tema for samlingen var privatisering og konkurranseutsetting, særlig av kollektivtransport. Fra Sør-Trøndelag deltok nestleder Gunn-Elin Flakne, leder for SST, Børge Tingstad og organisasjonssekretær Tarjei Leistad. I tillegg deltok leder for Fagforbundet Buss- og Sporveisarbeidernes Forening i Trondheim, Ole Roger Berg, og rådgiver i omstillingsenheten Kristen Dalby.

Russland har en sterkt utbygd kollektivtransport med trikk, trolleybuser og vanlig buss, i tillegg til t-bane i de større byene. Elektrisk transport er i all hovedsak offentlig drevet, mens vanlige busser er en kombinasjon av offentlig og privat drift. Ifølge ALWSU er mange av de private selskapene upålitelige, utsatt for flere ulykker og de unndrar skatt.

Et mål for fagbevegelsen i Russland er å forhindre ytterligere privatisering og ta tilbake privatiserte virksomheter, eksempelvis ved konkurs. Ole Roger Berg holdt et innlegg om anbud i kollektivtransporten i Sør-Trøndelag.

Lærerikt for begge parter

– Vi fikk en god debatt, men vi merker at de russiske tillitsvalgte har så store problemer på andre områder, at kollektivtrafikk ikke står øverst på lista. Det er nok å nevne problemene med

FOTO: TARJEI LEISTAD

Arbeidsplassbesøk: På den kommunale kolektivtafikkbedriften Ekspress viser og forklarer bedriftslederen (t.h.) understellet på en trikk. Fra Norge: Børge Tingstad (SST Sør-Trøndelag), Kristen Dalby (omstillingsenheten) og Ole Roger Berg (leder Buss og sporveisarbeidernes fagforening i Trondheim).

rent drikkevann, sa Berg i etterkant av seminaret.

Har vi noe å lære av Russland om kollektivtransport?

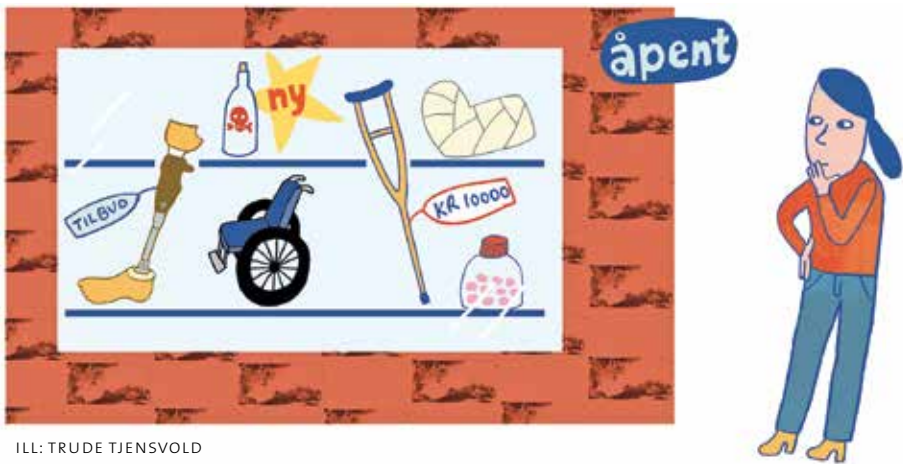
– Det må være at uregulert kollektivtrafikk er helt håpløst. Busser som kjører om kapp for å kapre passasjerer er ikke veien å gå, sier Berg.

Da Fagforbundet Sør-Trøndelag fikk spørsmål fra forbundet nasjonalt om de ønsket et samarbeid med oblaster i Russland, var svaret klart ja.

– Sør-Trøndelag har lenge engasjert seg internasjonalt og engasjementet i fagforeningene er stort, forklarte Gunn-Elin Flakne. Hun mener nabolandene har mye å lære av hverandre.

– Vi knytter internasjonale nettverk, lærer om Russlands historie og får økt forståelse for hvordan Russland drives politisk. Ideutveksling på for eksempel verving, oppfølging på arbeidsplassene og klubbstruktur er også noe vi lærer om, avsluttet Flakne.

OMSTILLING

ILL: TRUDE TJENSVOLD

Fagforbundet sier nei til profitt på velferd

Private aktører tjener store penger på for eksempel barnehage, helsetjenester og barnevern.

I Oslo har det vært debatt om kommersielle sykehjem etter at Aftenposten skrev om Manglerudhjemmet som hadde fått til så mye bra for de eldre, bare fordi hjemmet er privat.

Fortell suksesshistoriene

I etterkant er det blitt skrevet mye om kommunale sykehjem som har det samme tilbudet. Pub, butikk, restaurant og neglepleie finnes for eksempel også på Økernhjemmet. Begge de nevnte sykehjemmene er med på et prøveprosjekt som er inspirert av en demenslandsby i Nederland, og begge får støtte fra Oslo kommune til prosjektet. Forskjellen er bare at Manglerudhjemmet benyttet anledningen til å markedsføre det de har fått til. Lærdommen er at både Fagforbundet og kommunene må bli mye bedre på å fortelle suksesshistoriene.

Unicares eiere tjener mye penger

Manglerudhjemmet drives av Unicare omsorg, som også drifter to andre sykehjem i hovedstaden. I 2014 tjente eierne av Unicare 35 millioner kroner på salg av aksjer til investeringsfond. Fortjenesten gikk ikke til omsorg, men til reinvesteringer, blant annet til leiligheter på fjellet. Regnskapene for 2015 er nå klare. De viser at Unicare Holding tar 9,8 millioner kroner fra sykehjemsdriften til konsernbidrag. Pengene kommer ikke fra verdiskaping, men ved å gi de allerede lavtlønte helsearbeidere dårligere lønns- og pensjonsvilkår enn det offentlige.

Norlandias eiere tjener enda mer

Norlandia er et annet kommersielt selskap som tjener mye penger på velferdstjenester. De eier og drifter barnehager, sykehjem og asylmottak, for å nevne noe. VG skriver at: -Norlandia Care i september i fjor og mars i år delte ut et utbytte på 102 millioner kroner til eierne av det offentlig støttede barnehage- og sykehjemselskapet. Og det er ikke småpenger de får. For de 387 sykehjemsplassene de drifter i Oslo, får de 321 millioner kroner. Det betyr omtrent 830 000 kroner per beboer. Norlandia har 17 barnehager med totalt 1202 barn i samme by. For disse barnehageplassene mottar selskapet totalt 203 millioner kroner i offentlig tilskudd og foreldrebetaling per år, hvorav foreldrebetaling utgjør 35 millioner, offentlig kapitaltilskudd 13 millioner og driftstilskudd 155 millioner (VG, 7. juli 2016).

Offentlige midler skal gå til velferd

Fagforbundet reagerer sterkt på at offentlige penger, våre skattekrone, skal gå til utbytte til kommersielle eiere. Fagforbundet mener at hver eneste skattekrone til velferd skal gå til velferd. Den eneste måten private, kommersielle eiere kan drive billigere på, er å kutte lønn og pensjon til de ansatte, og gi dårligere kvalitet på tilbudet til de som trenger tjenestene.

TONE ZANDER

Intern arbeidsutprøving

Sykehuset jeg jobber på har egne midler for ansatte som prøver ut sin arbeidsevne.

De får muligheten til å prøve seg i en annen jobb, uten å bytte arbeidsgiver eller si opp sin stilling. De går på topp av bemanningen, og får i perioden oppfølging av leder, HR og bedriftshelsetjeneste ved behov.

Midlene disponeres av HR. Den ansatte og leder blir enig om arbeidsutprøving skal tilbys. Prøveperioden er på tre måneder, med mulighet til forlengelse.

Gevinster

En viktig gevinst er at arbeidsgiver har større handlingsrom i vanskelige sykefraværssaker. Det gir også ansatte en sjanse til å komme bort fra jobben som kan være årsaken til sykefraværet, og

det viktigste – de opplever mestring. At kropp og hodet virker igjen. Det hjelper at noen tror på deg og gir deg en ny sjanse.

Etter mange år med sykemelding, dialogmøter og tilrettelegging mister mange motet og troen på seg selv. Leder klarer ikke lenger å være støttende nok, og alle opplever at sykefraværsoppfølgingen har stagnert. Derfor er det fantastisk å være vitne til denne forvandlingen hos den sykemeldte. I de fleste sakene jeg kjenner til, har den ansatte gått fra å være helt eller delvis sykemeldt, til å komme tilbake i jobb hundre prosent. Og i de fleste sakene så har den ansatte fått seg ny jobb. NAV er en vik-

tig samarbeidspartner, og har hjulpet med tilretteleggingstilskudd i en overgangsfase.

Utfordringer

Sykefraværsarbeid er krevende. Stillinger blir ikke ledige over natta, det er innsparingstiltak, og i noen saker må den ansatte prøve seg både to og tre ganger før noe passer. Utdanning og erfaring hos kandidaten er også noe som skal tas hensyn til.

Jeg vil anbefale kommuner, store og mellomstore bedrifter til å opprette en slik ordning. Start med å sende et forslag til IA eller Arbeidsmiljøutvalget i bedriften.

Om dette har gitt en økonomisk gevinst for sykehuset og klinikken, vet vi ikke. Men i et samfunnsøkonomisk perspektiv er det ingen tvil om at dette er lønnsomt.

RAMONA JANECHÉ EDVARDSEN BRAANEN,
VERNEOMBUD

PERSPEKTIV

ILLUSTRASJON: BÅRD SKARRA

SILJE ASK LUNDBERG, fungerende leder i Naturvernforbundet

KOMMENTAREN

Klimatrusselen – grunner til håp?

Nordmarka virker ikke. Dette var tittelen på et avisoppslag i Dagens Næringsliv vinteren 2015. Ikke var det skiføre, ikke var det is på vannene, og langs veiene og på stiene var det bare hålle.

Mer nedbør, mer fare for flom og ras – bli vant til det. Manglende skiføre er kanskje en bagatell når vi vet at millioner av mennesker tvinges på flukt som følge av klimaendringene. Konflikten i Syria er ikke skapt av klimaendringene, men den er forsterket av dem. Vannmangelen i landet som en følge av flere års tørke, har gjort det verre.

To-gradersmålet er målet verden satte seg før Paris-toppmøtet i fjor høst. Det betyr at den globale gjennomsnittstemperaturen på kloden ikke skulle bli mer enn to grader høyere enn hva den var før den industrielle revolusjon. Det er en større oppvarming enn vi har opplevd siden forrige istid og fram til i dag. Det slår ulikt ut rundt om på kloden. I nord vil temperaturøkningen bli høyere. Grunnen til det er at isen i dag ligger rundt Nordpolen som en beskyttende kappe. Den hvite overflaten reflekterer sollyset og varmen tilbake. Når isen smelter og vi står igjen med åpent hav, vil mer av varmen tas opp.

Eskimoene på Grønland og inuittene i Canada vil ikke lenger kunne drive sin tradisjonelle høsting av naturen. I Norge vil reinflokkene på Finnmarksvidda få større vansker med å finne mat vinterstid. Mer av nedbøren vil komme som regn og fryse til is, og det er tyngre for reinen å sparke seg gjennom det for å komme til laven, enn løs kald snø.

De store matvareproduserende beltene i verden vil kunne oppleve en dramatisk nedgang i produksjonen. Dette vil gå sterkt utover en allerede hardt prøvet befolkning. Derfor var det avgjørende å skjerpe klimamålene under klimamøtet i Paris. Det klarte de – nå skal vi gjøre vårt beste for å holde temperaturøkningene på maks 1,5 grader. Den halve graden betyr liv og død for millioner av mennesker på kloden.

Hvert år settes det nye varmerekorder. Det går knapt en måned uten at vi i avisene leser at måneden er den varmeste i historien. Vi får vite stadig mer om klimaendringene – men samtidig øker utslippene.

«Det er et privilegium – men det gir noen nifse perspektiver», sa en av de Dagsrevyen traff på Jæren da NRK oppsummerte «Værråret» 2014.

Temperaturen i Norge lå i snitt 2,2 grader over normalen. Oslo og Bergen satte nye rekorder med temperaturer som lå 2,2 og 2,3 grader over normalen. Det var ikke den eneste rekorden som ble satt i Oslo. I løpet av en time i fjor sommer øste det ned 46,1 mm nedbør over byen. Gater ble sperret, avløpsrør rant fulle, det var kaos. I Finnmark derimot ble det for første gang registrert tropevarme i august, mens det på Svalbard ble registrert temperaturer som lå 14,5 grad over normalen.

Jorunn, Kyrre, Lena, Mons og Nina. Det er ikke navn på babyer født i Norge i fjor, men navn på uvær som herjet landet vårt. Været i 2014 og 2015 ga oss en forsmak på hva vi har mer av i vente.

Men, de siste årene har ikke vært uten lyspunkt. Over en halv million mennesker gikk i tog høsten 2014, mange dro til Paris i fjor høst for å fortelle våre statsledere: «Action speaks louder than words».

Mange spør oss – hva kan jeg gjøre? Vårt svar er: Engasjer deg. Meld deg inn i en miljøorganisasjon som første skritt, orker du mer kan du bli aktiv. Fortell hva du vil bidra med. Leserinnlegg, vaffelsteking på et møte, skrive innlegg, jobbe fram løsninger, vi trenger alt sammen.

Da vi kom hjem fra Paris, proklamerte olje- og energiministeren at avtalen ikke betydde noe for norsk olje- og gassutvinning. Senere sa samferdselsministeren at Paris-avtalen selvsagt ikke skulle bety redusert veiutbygging. De to største forurensningskildene i Norge, oljen og bilen, skal altså bare ture fram som før. Noen sover, disse noen er våre ledende politikere. Vi må vekke dem.

De siste årene har Fagforbundet og Naturvernforbundet, sammen med andre deler av miljøbevegelsen, fagbevegelsen og den norske kirke, stått sammen i miljøkampen. Krafta vi representerer, gir håp – den blir avgjørende.

OSS dommen har falt

Er en støttekontakt å regne som en arbeidstaker?

I sommer sto striden om hvorvidt en støttekontakt er å betrakte som arbeidstaker med rett til fast jobb, og de rettighetene og pliktene som følger med dette.

Da ålesundskvinnen fikk prøvd saken i lagmannsretten, fikk hun medhold i at hun burde få et ansettelsesforhold til kom-

munen, skriver Sunnmørsposten på nett. Men Ålesund kommune anket saken videre til Høyesterett, der den nå er avvist.

Samtidig som Høyesterett avviste anken fra Ålesund, ila den kommunen saksomkostninger på nær 360 000 kroner.

Det er Fagforbundet, ved advokat Kjetil Edvardsen som har ført saken for kvinnen og Fagforbundet.

– Dette er en viktig dom. Etter min mening innebærer dommen at avlastere og støttekontakter som klar hovedregel er ansatt i de kommunene de arbeider i, sier forbundsadvokat Kjetil Edvardsen.

Høyesterett viser til arbeidsmiljølovens paragraf 1 – 8 der det heter: «Med arbeidstaker menes i denne lov enhver som utfører arbeid i annens tjeneste».

Retten lister opp en rekke kriterier for at det skal foreligge et arbeidstakerforhold. Det er blant annet at arbeidstaker har plikt til å stille sin personlige arbeidskraft til disposisjon, at arbeidstaker har plikt til å underordne seg arbeidsgivers ledelse og kontroll, og at det er arbeidsgiver som bærer risikoen for resultatet av arbeidet som utføres.

– Retten slår fast at det har vært lovgivers mening at de som har behov for det vernet arbeidsmiljøloven gir, skal ha slikt vern. De legger ikke vekt på at den aktuelle personen faktisk hadde avtale med Ålesund kommune som oppdragstaker. Dommen vil få betydning for tusenvis at støttekontakter og avlastere og gi dem rett til fast ansettelse med alt det som det

innebærer, blant annet betydelige etterbetalingskrav, avslutter forbundsadvokat Kjetil Edvardsen i Fagforbundet.

Resultatet kan få konsekvenser for alle landets rundt 25.000 støttekontakter.

Norske kommuner kan nå måtte ansette støttekontakter og avlastere, som dermed har krav på både høyere lønn, feriepenger og sykepenger, ifølge Sunnmørsposten.

Støttekontakter og avlastere inngår i dag avtaler med kommunene som såkalte oppdragstakere. Fordi de ikke er ansatte, har de verken de rettighetene eller pliktene som følger med et ansettelsesforhold.

NYHET

Nyttig app fra HK

HK har lansert appen «Ordna forhold» som viser hvilke butikker som har tariffavtale.

– Vår erfaring er at de fleste norske forbrukere ønsker å bidra til ordna forhold. Ny teknologi gjør det lettere å orientere seg og å gjøre smarte og gode valg i hverdagen. Dette vil HK bidra til, sier forbundsleder Trine Lise Sundnes, på HKs nettsider.

Hun vil gjøre det å ha en tariffavtale til en konkurransefordel. HK har mange medlemmer som enda ikke har tariffavtale og flere av medlemmene velger til og med å holde medlemskapet hemmelig. Sundnes ønsker å gjøre medlemmene stolte av tariffavtalene og medlemskapet i fagbevegelen.

Følg tariffoppgjørene

- **Grønn linje** 800 33 410 – oppdateres fortløpende under forhandlingene
- **fagforbundet.no/tariff**
- **OSS tillitsvalgte nyhetsbrev**
- **Fagbladets nyhetsbrev**

Fagforbundet
har bidratt med kroner **100 000**

TUSEN TAKK!

ANB til LO

LO Medias styre har vedtatt å kjøpe alle aksjene i Avisenes Nyhetsbyrå (ANB) fra Amedia, inkludert nettstedet siste.no, som byrået driver.

ANB skal fortsette å levere innhold til Amedias lokalaviser. ANB har over 100 års historie som nyhetsformidler. Gjennom kjøpet av selskapet bidrar LO Media til å styrke arbeidslivsjournalistikken og videreføre nyhetsbyråets stolte tradisjoner.

Marit Kristin Hjellset, Knut Ivar Egset, Sigrun Bøe Perez og Mette Sivartsen på Sørmarka for å forberede seg på verving av nye yrkesgrupper.

Klar for innsats

I prosjektet «Kampanje i servicesektoren» har denne buketten fra Fagforbundet fått et ekstra ansvar.

Prosjektleder Knut Ivar Egset, her med Marit Hjellset fra Møre og Romsdal, Sigrun Bøe Perez fra Hordaland og Mette Sigvartsen fra Østfold, var i august sammen med flere andre LO-forbund på Sørmarka for planlegging videre.

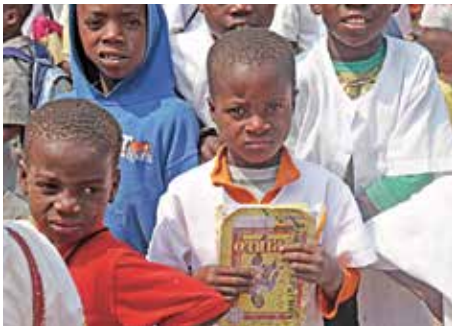
Fagforbundet har apotek, velvære og privatiserte deler av sykehusdrift som målgruppe.

– Servicesektoren med mye deltid og midlertidige stillinger, og useriøse forhold vokser også innafor våre områder, så det er på høy tid å få opp organisasjonsgraden og tariffavtaledekninga, sier Egset, som tror det blir utfordrende og spennende å gå opp nye veier.

Styret i privat barnehage tok giganthonorar

Siden 2008 har styret i Krikane barnehage i Sykkylven tatt ut mer enn 3 millioner kroner i styrehonorarer, melder Utdanningsnytt.

Barnehagen hadde minus i regnskapene og en negativ egenkapital på 2,2 millioner

Bidra du også!

Fagforbundet Hordaland har satt seg et djervt mål om å verve 200 nye faste bidragsyttere i løpet av 2016, og fylket har etter et halvt år hatt en økning på 52 faste bidragsyttere. Det er bare Fagforbundet Finnmark som har klart et bedre halvårsresultat med en økning på 64.

Fagforbundet Hordaland har sammen med Fagforbundet Akershus ansvar for barnehagen i barnebyen. Barnehagen er et av tiltakene for å jevne ut forskjellene mellom barn rammet av ekstrem fattigdom og barn fra mer ressurssterke familier.

Les mer om barnebyen og andre solidaritetsprosjekter på:
fagforbundet.no/tema/Solidaritetsprosjekter

Ny ungdomsbrosjyre

Både på nett og på papir finnes nå verveargumenter og medlemsfordeler for elever, studenter, lærlinger og unge yrkesaktive. Fire medlemmer som representerer fire medlemskategorier presenteres på hver sin side. Målet er at brosjyra og bruken av den skal lede flest mulig inn på våre nettsider, både fagforbundet.no og ung.fagforbundet.no

Brosjyra kommer på bokmål, nynorsk, samisk og engelsk og finnes i materielldata-basen. Der kan den lastes ned eller bestilles i det antallet dere mener dere trenger.

Fagforbundet siden sist

■ LO-leder Gerd Kristiansen vil ha nye, statlige «faghøyskoler» for å løfte yrkesfagene.

– Om fagskolene styrkes til en «høyere» yrkesfaglig utdanning, kan det føre til at elevene velger yrkesfag, mener hun.

■ Ifølge tall fra OECD har lønnstakere i de nordiske landene lenge ligget på topp når det gjelder organisering i fagforeninger. Men andelen som organiserer seg, har gått ned over tid.

■ Leder Bente Helle Quanfouh i Fagforbundet Halden og Aremark er kritisk til kommunes avtale med Orange Helse. Grunnen til det er blant annet erfaringer fra Bergen og Moss, hvor de har sagt opp avtalen med Orange Helse.

■ LO-leder Gerd Kristiansen slipper til folk internt og løfter fram også de andre i ledelsen i LO. Organisasjonsmessig blomstrer LO under Gerd, sier en av kildene i Ukeavisen Ledelses toppsjef-panel.

■ Det er jubel hos Fagforbundet Telemark og Rødt i Telemark. For første gang i fylkets historie har disse organisasjonene inngått en samarbeidsavtale.

- Vi ønsker å samarbeide bredt på venstresida, vi anser at det er viktig for medlemmene våre, sier Marianne Nilsen Skjønstad, leder i Fagforbundet Telemark.

■ LO satser seks millioner kroner for å verve 4000 nye medlemmer i servicebransjer som IKT, varehandel og renhold. Med på prosjektet er Fagforbundet, EL og IT Forbundet, Handel og Kontor, Arbeidsmandsforbundet, Fellesforbundet og Transportarbeiderforbundet.

■ Fagforbundet Bjugn markerte årets flyktningedag med å invitere til buffet. Den ble lagt til klokka 20.00 for at de som feiret fastemånedens Ramadan også skulle kunne delta.

■ Riksrevisjonens undersøkelse av arbeidsmiljøkriminalitet viser at Arbeidstilsynet har for enkle tilsyn, lite bruk av avskrekkende reaksjoner, og at politiets etterforskning tar for lang tid.

■ I løpet av sommeren har kommunene Ørskog, Gloppen og Brønnøy havnet i registeret (Robek) som blant annet medfører at kommunens budsjett, økonomiplan og låneopptak skal godkjennes av Fylkesmannen.

■ Hittil i år har Fagforbundet hatt en økning på 1 859 medlemmer.

oss faglig kokebok

Møt medlemmene i sosiale medier

Fagforbundet er til stede på Facebook, Twitter, Instagram og YouTube – fordi medlemmene er det. Som tillitsvalgte kan dere bidra til å gjøre forbundet tydelig og tilgjengelig for medlemmene, også i disse kanalene.

Hvis fagforeninga di eller yrkesfellellskapet ditt planlegger å lage seg en egen facebook-side, så er vår erfaring at det er lurt å tenke ordentlig gjennom hva man ønsker å oppnå ved å ta i bruk sosiale medier. Ønsker dere en nærmere kontakt med medlemmene? Eller ønsker dere å påvirke en eller flere spesielle saker gjennom facebook?

Målgruppe

Dere må ta stilling til hvem som er målgruppa. Det er viktig for neste skritt – skal dere ha en offentlig side, eller er det mest

hensiktsmessig å lage en gruppe, hvor medlemmer og andre interesserte inviteres inn? Det siste blir ofte blir mer som et forum for faglige innlegg og diskusjon.

Levende side

En egen side krever administrator(er) som kan ta ansvar for å holde aktiviteten oppe, og sjekke kommentarfeltene innimellom. Både en offentlig side og en gruppe er lett å opprette i Facebook, hvis man allerede er facebook-bruker.

Fagforbundets offisielle facebook-side er Facebook.com/fagforbundet. Den styres av informasjonsavdelinga sentralt. Her er det mye innhold du kan dele på egne eller lokale sider.

Fylkeskrets eller forening som oppretter egen facebook-side, skal ha fylkets eller foreningas navn, for eksempel Fagforbundet Hedmark eller Fagforbundet Fredrikstad.

Skikk og bruk

Facebooks retningslinjer for akseptabel oppførsel gjelder, men ha gjerne egne regler i tillegg. Opplys for eksempel at usaklige, useriøse kommentarer og reklame vil bli fjernet, og at spammere vil bli blokkert.

Det er viktig å huske på at det du legger ut på sosiale medier, sier du til hele verden.

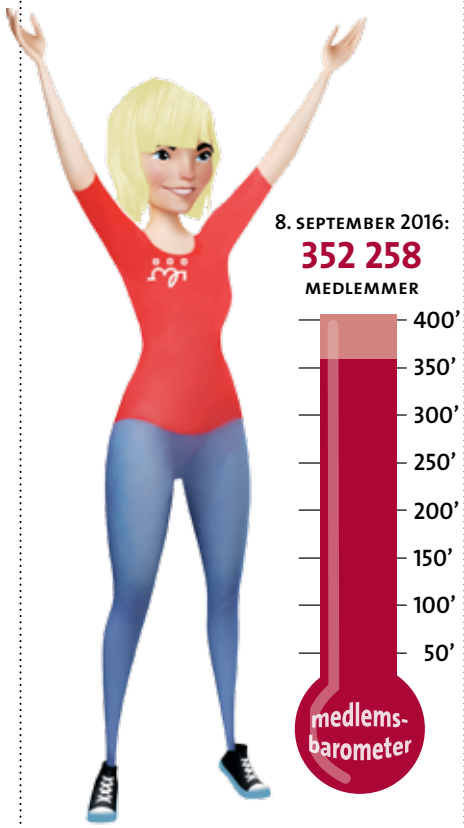
I dag er det vanlig å sjonglere mange ulike roller – vær oppmerksom på hvilken hatt du har på. Andre kan se deg som Fagforbundets representant også når ikke du er det.

Enkelte tema bør ikke diskuteres i offentligheten. Er det et medlem som trenger hjelp, må du sørge for at hun får et personlig svar direkte til seg (ikke offentlig).

Bilder må brukes med tanke på opphavsrett og tillatelse fra dem det er bilde av. Husk personvernet.

Bruk en personlig stil, men ikke vær privat.

Ha i bakhodet at all informasjonen du legger på Facebook, juridisk sett blir facebook eiendom. Facebook er et amerikansk børsselskap med formål å tjene penger, som kan gå konkurs, bli kjøpt opp eller endre holdning til ytringsfrihet. Det egner seg ikke som eneste sted for å lagre foreningas arkiv eller dokumentere dens indre liv.

FAGFORBUNDET

UTGIVER: Fagforbundet
OSS PÅ NETT: oss.fagforbundet.no
ANSVARLIG REDAKTØR: tone.zander@fagforbundet.no
FAGREDAKTØR: kari-sofie.jenssen@fagforbundet.no
I REDAKSJONEN: randi.tevik@fagforbundet.no
marianne.billing@fagforbundet.no
ellisiv.solskinnsbakk@fagforbundet.no

kjetil.vevle@fagforbundet.no
geirmund.jor@fagforbundet.no
LAYOUT: berit.paulsen@fagforbundet.no
REDAKSJONEN AVSLUTTET: 9. september 2016
OPPLAG: 20 000
TRYKK: Aktietrykkeriet
ISSN: 1891-2184

FOTO: PRIVAT

Marianne Johnsen,

Fagforeninga på Universitetssykehuset i Tromsø har 1387 medlemmer. Medlemmene jobber på Senter for psykisk helse og rusbehandling i Tromsø, Midt-Troms og Nord-Troms, samt ambulanser i Tromsø, Midt-Troms og Nord-Troms.

I tillegg jobber medlemmer på IKT-Helse Nord og i Norsk Helsenett.

Styrke å være tre

Marianne er faglaborant av yrke. Siden 2003 har hun vært tillitsvalgt i Fagforbundet på UNN Tromsø, fra februar 2011 på heltid som leder og hovedtillitsvalgt.

– Vi har 250 prosent frikjøp etter hovedavtalen på UNN Tromsø. Med min 50 prosent som leder, betyr det tre frikjøpte dager på heltid. Det er en styrke, og vi har en god arbeidsfordeling oss imellom, sier Marianne.

Utforming av arbeidsplassen

Fagforbundet på UNN har naturlig nok stor innflytelse på utforminga av arbeidsplassen til dem som jobber på sykehuset.

– Det er et konstant press på oss når det gjelder omstilling og endringer i både oppgaver og struktur sykehusene og i ambulansetjenesten, forteller Marianne.

I sykehusdrifta forsøker vi å være tett på de tillitsvalgte på klinikkene, slik at medlemmene blir fulgt opp der. Det er

vanskeligere med medlemmene ute i distriktene og på ambulansene.

– Lange avstander gjør det vanskelig med medlemsmøter og med individuelle oppfølging, sier Marianne.

De lokale fagforeningene er hjelpsomme, og der det er naturlig og en mulighet, blir UNN-medlemmer invitert på sosiale sammenkomster med mer.

Savner de politisk valgte

Helse Nord dekker jo alle de tre nordligste fylkene, og sykehusstrukturen gjør at det kreves koordinering mellom fylkene, sykehusene, klinikkene og støttefunksjonene. Fagforbundet har et koordineringsledd der tillitsvalgte etter vedtektene, kompetansesentrene, fagforeningene og de hovedtillitsvalgte skal ha regelmessige møter.

– Det fungerer ikke optimalt, sier Marianne. Særlig savner hun de politisk valgte i Fagforbundet, de har for ofte forfall, synes hun.

Dette er forståelig i en hektisk hverdag, men samtidig et apropos i forhold til hva som forventes av foreninger og fylker.

Menneskekjenner og hobbypsykolog

I det daglige kommer hun som hovedtillitsvalgt tett på mange mennesker. Det er ulike utfordringer som dukker opp ved omplasseringer, sykefraværshåndtering og tilrettelegging av arbeidsoppgaver.

tillitsvalgt min hverdag

oss@fagforbundet.no

Veldig stort, men samtidig nært:
For en utenforstående kan det bli forvirrende når Marianne Johnsen beskriver strukturen i det helselandskapet hun befinner seg i, men det høres fort at hun selv har full kontroll.

– Ofte er det underliggende ting også, så det er viktig å lære seg å forstå hva medlemmet egentlig spør om hjelp til, sier Marianne.

Hun møter mange tøffe skjebner og da er det viktig å prøve å hjelpe slik at hverdagen blir så god som den kan bli.

Rutinespørsmål er det lett å svare på. Hun har lært seg å finne fram nettsida til Fagforbundet, og prøver å lære andre å bruke den. Men hun synes ikke at sidene er intuitive nok for enkeltmedlemmene.

Familiekjær

Marianne er opprinnelig fra Ibestad kommune, der hun har tatt over barnedomshjemmet, sammen med sine to søstre. Hun er mamma til to, en på 26 og en på 17 og liker seg godt hjemme med saks og papir.

– Har fått meg ny hobby med scrapbooking, forteller hun, og legger til at hun også liker å lese bøker og nyheter på papir.

Selv etter 30 i Tromsø er hun som innflytter å regne.

– Uttrykket «Tromsøværing» står sterkt, og jeg er humoristisk blitt fortalt at man er ikke Tromsøværing før i tredje generasjon, sier Marianne Johnsen, som stortrives i byen «sin».

RANDI TEVIK

Tysk velgerflyt

Angela Merkel, Tysklands rikskansler fikk 4. september et varsel om at det kan bli vanskelig å bli valgt for fjerde gang ved neste års Forbundsdaysvalg.

Det høyrepopulistiske og fremmedfiendtlige Alternative für Deutschland, AfD, tok velgere fra alle partier. De kom på andreplass rett bak sosialdemokratene (SPD), men foran kristeligdemokratene i CDU som er størst på landsbasis.

AfDs leder, Leif-Erik Holm, har bakgrunn som programleder. Hans behagelig radiostemme har gått rett hjem med argumenter mot økt innvandring. Det er åpenbart at flyktningpolitikken som Merkel har stått for det siste året har skapt mye debatt og endret den positive stemningen som ble skapt i fjor.

Etter valget har Merkels egen partifelle og innenriksminister også gått ut med at en skal sende asylsøkere tilbake til Hellas.

Kritikken mot Merkel har også vært kraftig fra CDUs søsterparti i Bayern, CSU.

Merkel, som har vært partileder for CDU siden 2000, har ennå ikke sagt at hun ønsker gjenvalg, og henviser til høstens partikongress som skal velge leder.

FOTO: KIRSTI KNUDSEN

I Gaza

I august var Fagforbundets leder Mette Nord var i Gaza, sammen med Norsk Folkehjelp.

I den forbindelse sendte Fagforbundet og Norsk Folkehjelp ut en pressemelding, hvor de blant annet kritiserte den ti år gamle blokaden av Gaza. Tradisjonen tro gikk den israelske ambassaden ut og anklaget både Fagforbundet og Norsk Folkehjelp for løgn.

Realiteten er at to år etter den siste krigen mot Gaza er 75 000 mennesker fortsatt hjemløse. Kun ti prosent av husene som ble totalt ødelagt, er bygget opp igjen.

– Folk i Gaza bor i ruinene av sine ødelagte hjem, to år etter krigen. De er totalt prisgitt hva den israelske staten tillater av import og eksport, og byggematerialene kommer ikke inn. Dette er villet politikk som fører til at tusenvis av mennesker må leve i nød. Det er vi nødt til å få en slutt på, sier Mette Nord.

Blokaden har stor innvirkning på livet til de 1,8 millioner menneskene som bor i Gaza. Den legger strenge begrensninger på hvilke varer som er tilgjengelige, hvem som får reise inn og ut av Gaza, og hvor mange timer strøm folk har. 25 prosent av palestinerne i Gaza lever i dag under fattigdomsgrensen.

KARI-SOFIE JENSSEN

oss redaksjonen
oss@fagforbundet.no
Send oss en e-post, si din mening og kom med tips!

oss nytt om navn | oss@fagforbundet.no

TERJE JEKTVIK har vært tillitsvalgt i over 20 år. Han var også hovedverneombud i Ringsaker i mange år. Han blir pensjonist i september.

ELISABETH EDVARDSEN blir pensjonist. Hun tilhørte omsorgssektoren i Arendal kommune, har bakgrunn som hjelpepleier, men har vært hovedtillitsvalgt siden midt på 1990-tallet.

Suppleringsvalg til landsstyret. (Gjelder resten av landsmøteperioden.)
JORUNN IVERSEN fritas fra sitt verv som medlem i landsstyret og vararepresentant til forbundsstyret. 1.varamedlem IREN BEKKEVOLD BERG rykker opp til fast medlem av landsstyret fra Fagforbundet Akershus. 2. varamedlem IVAR ROMUNDSTAD rykker opp til 1. varamedlem til landsstyret fra Fagforbundet Akershus. Som nytt 2.varamedlem til landsstyret fra Fagforbundet Akershus velges BJØRN MARTIN JOHNSEN.

Som ny vararepresentant til forbundsstyret velges JAN DENNÉ. TRUDE STAVHEIM fritas fra vervet som representant til landsstyret fra Seksjon helse og sosial. 1. vara til landsstyret fra Seksjon helse og sosial rykker opp til fast plass. Vararepresentanter til landsstyret fra Seksjon helse og sosial rykker opp i rekke. Som ny 8. vara til landsstyret velges NINA SIMONSEN. Som ny 6.vara til SHS-styret velges NINA SIMONSEN.

Nye fjes i K15
BJARNE KJELDSSEN er ny rådgiver i SKKO. Han begynte 1. august.
LIV OLINE NORDBY PILBEAM er ansatt i et 1-årig vikariat som rådgiver i SST. Hun begynte 1.juli.

CHRISTIAN DANIELSEN er ansatt som ny rådgiver i SKA. Han begynte i stillingen 1.juli.

